

תוכן עניינים

1	חלק א': כללי
	שער א': שיהוי במשפט הפרטי והציבורי והפרטי - הגדרה
1	ומהות
1	פרק א': מבוא
3	פרק ב': דיני השתק
3	1. כללי
4	2. השתק שבהבטחה
5	3. השתק שיפוטי
	פרק ג': הסדרים המגבילים הגשת הליך משפטי בזמן: שיהוי, התיישנות
7	ומה שביניהם
13	שער ב': השיהוי בדין האזרחי
13	פרק א': כללי
15	פרק ב': התנאים להחלת השיהוי בדין האזרחי
15	1. זניחת זכות התביעה על-ידי התובע
15	2. או שינוי מצב לרעה
15	3. תנאי חלופי שלישי - שיהוי עקב חוסר תום-לב
17	פרק ג': שיקול-דעת בקבלת טענת השיהוי בדין האזרחי
17	1. כללי
17	2. שיהוי הנטען במסגרת תקופת ההתיישנות
17	3. שיקולים שבאינטרס הציבור
19	שער ג': השיהוי במשפט הציבורי
19	פרק א': אבחנה בין השיהוי הפרטי לציבורי
21	פרק ב': איזון בין שלושת היסודות
23	פרק ג': סיכום
25	חלק ב': יישומו של עקרון השיהוי במשפט הציבורי
25	שער א': כללי
25	פרק א': מבוא
29	פרק ב': סיכום
	שער ב': יישום עיקרון השיהוי בהליכים בפני בית-הדין הגבוה
31	לצדק
31	פרק א': כללי
33	פרק ב': העתירה - קיומם של תנאים מוקדמים וטענות-סף
35	פרק ג': היעדר השתוות - שיהוי בהגשת העתירה
37	פרק ד': יישום העיקרון בהלכה הפסוקה

1.	הדבר גרם נזק או שינוי באינטרס של יחידים או של הכלל.....	37
2.	בחירות - בחינת טענת השיהוי לאור מועדים שונים.....	39
3.	השיהוי במשפט הציבורי נבחן בהקשר לשלושה יסודות: שיהוי סובייקטיבי, שיהוי אובייקטיבי, ומידת הפגיעה הצפויה מהחלת השיהוי על ערכים של שלטון החוק.....	41
4.	השיהוי האובייקטיבי קיים כאשר מירוך הזמן, עד הגשת העתירה, אפילו לא נגרם באשמת העותר, גרם לשינוי המצב, באופן שקבלת העתירה באותו מועד תגרום נזק, שהיה נמנע לו הוגשה העתירה במועד הראוי.....	43
5.	שיהוי שחל בהגשת העתירה מבחינת השיהוי הסובייקטיבי הנוגע להתנהלות העותר.....	43
6.	שיהוי כבד.....	44
7.	השתהותו של העותר במקרה זה בהגשת העתירה היא קיצונית. אכן, דיני השיהוי בוחנים את הקשר הדברים, ואין ספק שבתחום כמו זה שבפנינו ההקפדה בכל הנוגע לשיהוי יכולה להיות פחותה.....	46
8.	התנאי השלישי לבחינת עיקרון השיהוי. מדובר בעניין הנוגע לאינטרס ציבורי רחב, הקשור בהליך הדמוקרטי, שהבהרת הנורמות המשפטיות הקשורות בו מצדיקה את בירורה של העתירה לגופה, אפילו היה מתקיים שיהוי הן בהקשר הסובייקטיבי והן בהקשר האובייקטיבי.....	47
9.	האינטרס הטמון בחשש לפגיעה בשלטון החוק אם העתירה לא תתברר לגופה, גובר במקרה זה הן על השיהוי הסובייקטיבי והן על השיהוי האובייקטיבי.....	49
10.	דחיית עתירה למתן צו שיורה למדינה ולוועדה המקומית לתכנון ובניה לחזור בהן מטענת ההתיישנות שהעלו כנגד העותרת בהליך אזרחי שהתנהל ביניהן.....	50
11.	צורך לאזן בין ערכים נוגדים חשובים בעלי אופי חוקתי חרף שיהוי כבד.....	52
12.	היבטיו של מושג השיהוי.....	54
13.	קבלתה של טענת שיהוי במשפט הציבורי מחייבת את עריכתה של בחינה דו-שלבית.....	56
14.	במועד בו הועלתה לקתה טענת העותר בשיהוי אובייקטיבי כבד	58
שער ג': יישום עיקרון השיהוי בבתי-המשפט לעניינים מינהליים.....		
59	פרק א': כללי.....	59
4-	פרק ב': המועד להגשת עתירה וטענת שיהוי - תקנות 3 ו-4 לתקנות.....	61
65	פרק ג': חשיבות המועדים בהגשתן של עתירות מינהליות.....	65

פרק ד': יסודותיה של טענת השיהוי ובירורה בבת-המשפט המינהליים 71

1. כללי 71

2. שיהוי סובייקטיבי - יסוד ראשון 72

3. שיהוי אובייקטיבי - יסוד שני 73

4. מידת הפגיעה בעיקרון שלטון החוק - יסוד שלישי 74

פרק ה': דוקטרינת השיהוי המינהלי - סיכום 81

פרק ו': דוקטרינת השיהוי וחקיקת ההקפאה - ארנונה 87

פרק ז': רשויות המדינה - האזרח וטענת השיהוי 101

1. האם התכתבות וניהול משא-ומתן אל מול הרשות עוצרת את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה 101

2. האם התנהגות המשיב ומניעת מידע שהעותר זקוק לו - "עוצרת" את הזמן המוקצב על-פי דין להגשת עתירה? 104

3. בקשת הבהרות איננה מהווה הצדקה לשיהוי 104

4. הגשת עתירה בערכאה לא מתאימה וטענת שיהוי 105

5. הגשת עתירה כעבור 3 שבועות 105

6. הגשת עתירה כעבור 88 ימים 106

7. הגשת עתירה כעבור 3 חודשים 106

8. הגשת עתירה כעבור 4 חודשים 106

9. הגשת עתירה כעבור 6 חודשים 106

10. הגשת עתירה כעבור 6 חודשים 107

11. הגשת עתירה לאחר 4 שנים 107

12. הגשת עתירה למעלה מ- 5 שנים 107

13. הגשת עתירה כעבור 7 שנים 108

14. גם אם היה שיהוי סובייקטיבי מסויים מצד החברה להגנת הטבע בהגשת עתירתה, לא חל שיהוי אובייקטיבי ביחס לעתירה 108

15. ניסיונות למיצוי הליכים מצד העותר אינם יוצרים, ככלל, שיהוי 110

16. התקיימו מרכיבי השיהוי הסובייקטיבי והאובייקטיבי בעתירה שהוגשה 112

17. הרכיב החשוב יותר בבחינת טענת שיהוי, הוא הרכיב האובייקטיבי הנוגע לתוצאה שנגרמה עקב השיהוי הסובייקטיבי 113

18. השיהוי אינו צריך לחסום עתירה כנגד פעולה בלתי-חוקית של הרשות 116

19. גם כאשר העתירה לוקה בשיהוי, עדיין עשוי בית-המשפט לדון בעתירה ולהכריע בה כדי להגן על שלטון החוק 117

פרק ח': הארכת מועד להגשת העתירה - תקנה 3(ג) לתקנות 119

פרק ט': המועד להגשת ערעור מינהלי - תקנה 23 לתקנות 123

פרק י': כתב ערעור מינהלי - תקנה 24 לתקנות 129

פרק י"א: תובענה מינהלית - תקנה 29 לתקנות	131
פרק י"ב: סייג להגשת תובענה מינהלית - תקנה 30 לתקנות	135
שער ד': הרשות המקומית - האזרח - מיסוי מוניציפלי	
והשיהוי	137
פרק א': גביית חובות ארנונה	137
1. ארנונה - שיהוי ונזק ראיתי - החבות בארנונה של המחזיק או הבעלים המקורי מסתיימת רק עם משלוח הודעה בכתב לעירייה, ולא עם חדלות הבעלות או ההחזקה בפועל - דחיה מחמת שיהוי	137
2. השבת כספים שנגבו ביתר עקב גביית ריבית על תשלומי חובה מעבר לגביה המותרת על-פי דין	138
3. סעיף 11א לחוק מאפשר לרשות שלטונית להטיל שיעבוד על מקרקעין ששייכים ל"סרבן"	139
4. ביטול הליכי גביה והשבת כספים שכבר נגבו - הגשת העתירה בשיהוי ניכר	140
5. השבת כספים שנגבו כארנונה מיוחדת - שירותי כבאות - הבקשה אושרה - דחיית הטענה לשיהוי אובייקטיבי	140
6. גביה בלתי-חוקית של היטלי פיתוח - דחיית התביעה	142
7. עתירה לביטול הליכי גביית חוב ארנונה-העותר השתהה	143
8. בקשה לביטול עיקול שהוטל על-ידי העירייה	143
9. שיהוי קיצוני שאינו מצדיק להדרש לטענות העותר	144
10. התיישנות בהליכי גביית חיובי ארנונה	146
11. האם הליכי גביה מינהליים שננקטו על-ידי רשות מינהלית עוצרים את מרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי?	147
12. קבלת הטענה כי רשות מקומית אינה רשאית לחייב בארנונה באופן רטרואקטיבי מעבר לתקופת ההתיישנות	166
13. במרוץ ההתיישנות בהליך אזרחי, הליכי גביה מינהליים בהם נוקטת רשות אינם עוצרים או מאפסים את המרוץ	167
14. דחיית ערעור עיריית קרית אתא על החלטת המחוזי כי עליה להנפיק אישור על סילוק חובות לבעלות נכס	169
15. דיני ההתיישנות חלים גם על הליכי גביה "פסיביים" של רשויות מנהליות	170
16. ברי הוא כי חלוף הזמן יצר אינטרס הסתמכות אצל המשיבה, אשר כלכלה את צעדיה תוך לקיחה בחשבון במסגרת תקציבה את התשלומים החלוטים המגיעים לה	172
פרק ב': מחזיק	173
1. אין ראיה על משלוח הודעה בדבר שינוי שם המחזיק כנדרש לפי סעיף 325 לפקודת העיריות - דחיה מחמת שיהוי	173

2.	מאחר ואין מחלוקת שהנתבעת היתה "מחזיק" הדירה, הרי שהפסקת החיוב בארנונה כללית, מבחינתה, היא מן היום שבו נמסרה על ידה, או על-ידי מי מטעמה, הודעה על כך שחדלה להיות מחזיקה.....	174
3.	חיוב המחזיקים ולא את הבעלים.....	175
פרק ג': שומת ארנונה		177
1.	האם ניתן להגיש תובענה ייצוגית לתקיפה של שומת ארנונה בנסיבות שבהן הדין מתווה מסלול ייחודי נפרד להשגה על השומה - טענת שיהוי.....	177
2.	החזקה במתקנים סולריים - חיובי ארנונה.....	178
פרק ד': נכס לא ראוי לשימוש		181
1.	ערעור על החלטת העירייה שלא להעניק פטור בגין "נכס לא ראוי לשימוש"-שיהוי ניכר.....	181
2.	מבנה מגורים ישן אשר נותק מרשת המים ושימש כמחסן - עתירה לביטול חיובים.....	182
פרק ה': סיווג נכס		185
פרק ו': צו הארנונה		187
1.	צו ארנונה מפלה - אין לדחות מחמת שיהוי.....	187
2.	שינוי צו הארנונה, באופן שיש בו כדי להפחית 25% משטח מרתפי דירות בבתים משותפים, לשם חיוב בארנונה, אינו אפשרי לפי הוראות הדין, כמפורט מעלה.....	188
3.	צו הארנונה של המשיבה יתוקן - תת-הסיווג שנמחק מן הצו יושב אליו, ובצידו ייקבע התעריף המינימאלי הקבוע בתקנות ביחס לנכסים מסוג "מלאכה" - דחיית טענת שיהוי.....	188
שער ה': הפקעה על-פי פקודת הרכישה לצורכי ציבור - שיהוי במימוש הפקעה וביטול ההפקעה		193
פרק א': דרכי תקיפת ההפקעה		193
פרק ב': ביטול ההפקעה		195
1.	זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה.....	195
2.	אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני, אם בית-המשפט הגיע למסקנה כי הרשות זנחה את מטרת ההפקעה, אזי שינוי ייעוד המקרקעין אינו תנאי להשבת המקרקעין לבעליהם המקוריים.....	195
פרק ג': משמעותו של שיהוי לגבי מימוש ההפקעה		199
פרק ד': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה		201
פרק ה': דוגמאות ותקדימים		205
1.	עתירה לביטול עסקת "מכר ללא תמורה" הנועדה לצרכי ציבור בשל שיהוי במימוש מטרתה.....	205

2. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין.....	206
3. טענת שיהוי אין מקומה בבית-המשפט בהליכים לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; היחס בין ההליכים למסירת החזקה והבקשה לקביעת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה.....	208
4. חלוף הזמן גרם נזק ראיתי.....	210
5. מועד תחילת מירוץ ההתיישנות בתביעות לפיצויי הפקעה יחול עם תפיסת החזקה במקרקעין על-ידי הרשות.....	211
6. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין.....	213
7. טענת שיהוי אין מקומה בבית-המשפט בהליכים לפי סעיף 8 לפקודת הקרקעות; היחס בין ההליכים למסירת החזקה והבקשה לקביעת פיצויים לפי סעיף 9 לפקודה.....	214
8. האם לאור הזמן שחלף מאז ביצוע הליכי ההפקעה ותפיסת המקרקעין ועד ליום הגשת התביעה בשנת 2013, נגרם שיהוי שיש בו כדי לדחות את תביעת התובע לפיצויים בגין הפקעות עבר?.....	215
9. תוקף הפקעת מקרקעין.....	216
שער ו': הפקעה מכוח חוק התכנון והבניה,	
התשכ"ה-1965.....	219
פרק א': סמכות הוועדה המקומית לתכנון ובניה להפקעת מקרקעין.....	219
פרק ב': התיישנות תביעה לפיצויי הפקעה.....	221
פרק ג': פרשנותו של סעיף 190(א)(1) לחוק התכנון והבניה על-פי ההלכה הפסוקה.....	223
פרק ד': ביטול ההפקעה.....	227
1. זניחת הצורך הציבורי שביסוד מטרת ההפקעה.....	227
2. אין קשר הכרחי בין ביטול ההפקעה לבין שינוי ייעוד המקרקעין במישור התכנוני.....	228
פרק ה': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה.....	231
פרק ו': מהותו של השיהוי.....	233
פרק ז': אימתי שיהוי לא יביא לביטול הפקעה.....	235
פרק ח': דוגמאות ותקדימים.....	239
1. טענת שיהוי במקרה של הפקעת קרקע.....	239
2. שיהוי וזניחת הזכות.....	239
3. תכנון ובניה/היקף טענת שיהוי כנגד הפקעה משנות ה-50.....	240
4. שיהוי ניכר בתביעה לזכות השבה במקרקעין.....	241
5. עתירה לביטול עסקת "מכר ללא תמורה" הנועדה לצרכי ציבור בשל שיהוי במימוש מטרתה.....	242

6. טענות בדבר זניחת מטרת ההפקעה וכן בדבר אפשרות של "מימוש עצמי" של מטרת ההפקעה על-ידי בעל המקרקעין.....	244
7. נדחתה עתירתם של בעלי קרקע בישוב אבו-גוש שהיתה מיועדת להפקעה שנים רבות, להורות על מימוש ההפקעה.....	245
8. תביעה לביטול הפקעה כתוצאה מהשתהות או שינוי מטרת ההפקעה.....	247
9. תוקף הפקעת מקרקעין.....	248
10. שיהוי בביצוע מטרת הפקעה של מקרקעין לצרכי ציבור.....	249
11. שיהוי בלתי-סביר במימוש מטרת ההפקעה עשוי בנסיבות מסויימות להקים עילה לביטול ההפקעה ולהשבת המקרקעין לבעליהם.....	250
12. ככלל, יש להעלות טענת שיהוי בהקשר דן במסגרת "תקיפה ישירה" של חוקיות ההפקעה, ולא בהליך לפי סעיף 8 לפקודה.....	250
13. בדוקטרינת השיהוי ייעשה שימוש בהליכים אזרחיים במקרים חריגים בלבד ובנסיבות נדירות.....	252
14. צו מניעה זמני ושיהוי.....	252
15. העתירות לוקות איפוא בשיהוי מובהק, ארוך ומשמעותי. מדובר בשיהוי הן במישור האובייקטיבי, בחלוף תקופת זמן משמעותית ביותר מאז שננקטו הליכים כלשהם, וודאי ההליכים שלפנינו תוך שהעותרים שקטו על שמריהם במשך שנים ארוכות; והן במישור הסובייקטיבי, המתיחס לנזקים הראייתיים המשמעותיים ביותר שהיו עלולים להיגרם למשיבים.....	253
16. הליך לפי ראוי שיהיה הליך מהיר כדי לאפשר תפיסת חזקה ללא שיהוי. על בתי-המשפט לתת דעתם על כך שהליך זה לא יהפוך מסורבל וממושך. על בית-המשפט לזכור כי היתה למי שמבקשים את החזקה מידו אפשרות לתקוף את ההפקעה בתקיפה ישירה. עם-זאת סקירת פסקי-הדין מראה כי בתי-המשפט אינם אוטמים אוזניהם, גם בדיון לפי לפקודה, לטענות בעניין פגמים שורשיים ובסיסיים בהפקעה... לעומת-זאת חשוב להדגיש במה אין לדון במסגרת הליך שמתבקשת בו מסירת החזקה: אין לדון בעניינים שמקומם הנכון הוא במסגרת התנגדויות לתכנית בניין עיר.....	253
17. בכל הנוגע לטענת השיהוי שטענו הנתבעות, יש בה ממש, במיוחד לאחר שהושלמה הענקת הזכויות לתובע לפי הסכם 2003. בנוגע לטענות של כפיה ועושק בנוגע להסכם 2003, אם כך הדבר, על התובע היה לפעול בעניין זה מייד בסמוך לאחר חתימת הסכם 2003. בפועל, התובע לא רק שלא פעל כנגד הסכם 2003, אלא פעל לקבל את כל התמורה לפי הסכם 2003. בפעולה זו יש חוסר תום-לב מצד התובע, וכאמור, לדבר מצטרף הקושי שבשיהוי הגדול בהגשת התביעה.....	254

255.....	שער ז': דיני המכרזים ועיקרון השיהוי
255.....	פרק א': מבוא
259.....	פרק ב': מטרת המכרז
261.....	פרק ג': כללי ההתערבות בהחלטות הרשות המינהלית והשיהוי
267.....	פרק ד': גופים דו-מהותיים
267.....	1. כללי
268.....	2. החלת דיני המכרזים על גופים "דו-מהותיים"
271.....	פרק ה': פגמים במכרז - התראה ושיהוי
271.....	1. שתיקת צד למכרז - שיהוי ומניעות
272.....	2. שיהוי ומעשה עשוי
274.....	3. פגמים במכרז - פגם מהותי ופגם טכני
279.....	4. מכרז בלתי-חוקי
	פרק ו': רכישת שירותים מרשות מקומית על-ידי רשות אחרת ופטור מחובת המכרז הכללית החלה על רשויות
281.....	פרק ז': דוגמאות ותקדימים
285.....	1. עובד שלא זכה במכרז - שיהוי ניכר
285.....	2. ניהול משא-ומתן ארוך שולל שיהוי
286.....	3. טענות נגד תקינות הליכי מכרז יש להעלות באורח מיידי
291.....	4. בקשה להארכת מועד - היעדר שיהוי סובייקטיבי ואובייקטיבי
	5. קבלת פרוטוקול הדיונים בוועדות מהליך הבחירה הראשון רק במהלך ניהול ההליך אינה יכולה להסביר את השיהוי שכן התובע עיון להתנהלות תוקפנית בעת הריאיון - טענה שאינה מצריכה עיון בפרוטוקול. בנוסף, כבר בהליך הקודם שנשוב אודות הליך הבחירה הראשון העלה התובע טענות בדבר "חשד" למשוא פנים מצידו של אסעד. חרף האמור, נמנע התובע מלהעלות טענות על השתתפותו של אסעד בוועדה המייעצת בהליך הבחירה השני במועד התכנסותה או לאחר מכן ועד לאחר שהתקבלה ההחלטה על מינוי חמדאן
293.....	6. העותרת עשתה כן, שכן כעולה מדברי ב"כ העותרת בדיון, לאחר שסקרתי בעל-פה בקצרה את נימוקי לדחיית העתירה, תוך ציון, בין היתר, שיש לדחותה גם עקב השיהוי והמעשה העשוי הבולטים וגם לגופה, היא סברה שאם תתמקד רק בסעד ד' היא "תימלט משיניי" השיהוי והמעשה העשוי, אך כפי שאראה לא כך הוא והניסיון בתום הדיון למקצה שיפורים שכזה לא יצלח ודין העתירה, גם לאחר צמצום הסעדים המבוקשים, להידחות הן מחמת שיהוי ומעשה עשוי והן ולמעלה מן הצורך גם לגופה
293.....	7. משמעות שלושת היסודות של טענת השיהוי

8. אשר לעותרת בני וצביקה - העותרת בני וצביקה אכן הזדרזה וביקשה לקבל את מסמכי ההצעה של קבוצת טלאור כראדי, ולאחר מכן פנתה אל ועדת המכרזים והמתינה להתייחסותה. מענה לטענותיה המתייחסות לפסילת הצעתה שלה ניתן עוד ביום 25.11.21, ועל רקע זה טענו המשיבות כי היה עליה להגיש את עתירתה מייד בהמשך לכך. אולם היה זה לסברתי, אך סביר שהעותרת בני וצביקה תבקש להמתין לדיון בוועדת המכרזים בכל הנוגע לטענותיה המתייחסות להצעתה של קבוצת טלאור כראדי. דיון זה התקיים ביום 08.12.21, ועל-פי טענת העותרות, הומצא לה רק בתאריך 26.12.21. העתירה הוגשה בתאריך 05.01.22. כך שלמבחנית העותרת בני וצביקה לא התקיים שיהוי סובייקטיבי או אובייקטיבי. המסקנה היא, כי מבחינת העותרת נגב אקולוגיה התקיים שיהוי, אך מבחינת העותרת בני וצביקה לא התקיים שיהוי 294

9. עוד מצאתי לדחות טענת השיהוי שהעלו המשיבות. מן החומר שלפניי עולה כי העותרת לא שקטה על שמריה. עתירתה הראשונה הוגשה ביום 30.08.22, כאשר על-פי הנטען העותרת קיבלה הודעה טלפונית על אי-זכייתה ביום 15.08.22, והיא לא קיבלה הודעה כתובה. עוד עולה כי ההסכם בין המשיבה לבין המשיב מס' 4 נחתם ביום 21.08.22. משלא הוכח בפניי על-ידי המשיבה כי הודעה בכתב נשלחה לידי העותרת ומאחר והעתירה הוגשה שבועיים בלבד לאחר קבלת הודעה טלפונית, ותשעה ימים לאחר חתימת ההסכם שלא קיבל אישור המועצה, הרי ברור כי העותרת לא השתתתה. ועוד, האקט המינהלי הושלם רק ביום 07.09.22 כאשר המועצה קיבלה החלטה לאשר ההתקשות החוזית עם המשיב מס' 4. העתירה הוגשה ביום 11.09.22. משכך, לא נראה, כי העותרת השתתתה בפנותה לבית-המשפט 295

10. שני מבחנים עיקריים קובעות תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 לצורך מתן סעד זמני. הראשון, קיומן של ראיות מהימנות לכאורה להוכחת עילת התובענה, ונחיצות הסעד (תקנה 95 (ב)) והשני, בחינת מאזן הנוחות בין הצדדים אך לא רק, אלא גם נזק העלול להיגרם לצדדים שלישיים או לעניין ציבורי (תקנה 95(ד)(1)) 295

חלק ג': עיקרון השיהוי במשפט האזרחי 297

שער א': כללי 297

פרק א': מבוא 297

פרק ב': שיהוי - הסדר מיוחד - סעיף 27 לחוק ההתיישנות 299

שער ב': התיישנות ושיהוי 301

פרק א': על התיישנות - כללי 301

פרק ב': תביעה לקיום זכות - שתי החלופות - מצמצמת

303	ומרחיבה
307	פרק ג': סגירת בית-משפט - סעיף 17 לחוק ההתיישנות
311	פרק ד': סיכום
313	שער ג': התיישנות - שיהוי ונזק ראייתי
313	פרק א': התיישנות ונזק ראייתי
315	פרק ב': שיהוי ונזק ראייתי
317	פרק ג': הגשת תביעה בחלוף חמש שנים
	פרק ד': שיהוי בהגשת תביעה - עילת תביעה קמה במועד הפרישה -
319	דחיית טענת נזק ראייתי
321	פרק ה': שיהוי - הסכם עבודות בניה
323	פרק ו': שיהוי - אספקת סחורה
325	פרק ז': שיהוי - חישוב עמלות
327	פרק ח': שיהוי - ניהול משא-ומתן
	פרק ט': שיהוי - היעדר אפשרות לצלם את מקום האירוע והיעדר בדיקת
329	התובע
331	פרק י': שיהוי - התיישנות וגילוי חשבונות
335	פרק י"א: דוגמאות ותקדימים
335	1. כלל הגילוי המאוחר אינו חל בנסיבות המקרה
	2. התביעה אינה לוקה בשיהוי, טענה שתתקבל במשפט האזרחי רק
336	במקרים חריגים
	3. מירוץ ההתיישנות יחל כאשר הנאמן כופר בנאמנותו או מפר את
338	חובותיו, ומביא את דבר ההפרה לידיעת הנהנה
339	4. התנאים לשימוש בטענת השיהוי
	5. רק במקרים חריגים תתקבל טענת שיהוי בטרם חלפה תקופת
341	ההתיישנות
	6. השבת טיוטות מסמכים - דוקטרינת השיהוי - אי-הוכחת תנאים
343	להקמת עילה לטענת שיהוי
	7. השיהוי האובייקטיבי - אינו נמדד ביחידות זמן סטריליות אלא
	ביחידות של פעילות, התקדמות ואיזון האינטרסים של הצדדים
345	המעורבים
	8. טענת שיהוי שהופניתה נגד הרשות הינה למעשה טענה בדבר פגם
347	בפעולת המינהל
	9. מתי ניתן לדחות תביעה מחמת שיהוי למרות שהוגשה בתוך תקופת
349	ההתיישנות
351	שער ד': סעדים זמניים
351	פרק א': כללי
353	פרק ב': השיקולים העיקריים לדיון בסעד הזמני
355	פרק ג': שיהוי
359	פרק ד': צו מניעה זמני - שיהוי ואיחור בהגשת הבקשה

1. כללי	359
2. היעדר השתהות בפניה לקבלת צו מניעה זמני ועקרון השיהוי	359
פרק ה': דוגמאות וחתקדימים	363
1. בקשה לביטול צו עקב אי-התייצבות - השארת הצו בכפוף לערובה - שיהוי	363
2. לצורך טענת שיהוי נדרש להוכיח כי בנסיבות המקרה התובע זנח את זכות התביעה העומדת לו, או שבמשך הזמן שינה הנתבע את מצבו לרעה	369
3. סעד זמני למניעת פיטורין - ערעור המעסיק וטענת שיהוי	371
4. צו למניעת הפחתה משכר	373
5. שיהוי חמור	375
שער ה': השיהוי במשפט האזרחי בנושאים שונים	377
פרק א': ביטוח לאומי	377
פרק ב': חדלות פירעון - ביטול הענקה	379
פרק ג': חוק נכי נרדפי הנאצים	381
פרק ד': חברות	385
1. ביטול חלקי של צו חוסם האוסר להגיש תביעה נגזרת נגד "אי.די.בי פיתוח" בגין חלוקת רווחים של דיסקונט השקעות	385
2. העברת מניות - איחור בהגשת תביעה ומניעת דיון	385
פרק ה': ענייני מקרקעין ושיהוי	387
1. חוק נכסי נפקדים - השיהוי בהגשת התביעה מצד המערערים לווה בשינוי לרעה במצבו של המשיב	387
2. על הטוען לשיהוי להוכיח כי התובע ויתר על זכות התביעה או כי עקב השיהוי השתנה מצבו של הנתבע לרעה - סעיף 125(א) לחוק המקרקעין	389
3. זכות הקרן הקיימת לישראל גוברת על זכות יורש מקרקעין למרות היעדר רישום	391
4. תביעה לביצוע בעין על-סמך יפויי כוח ושיהוי	392
5. המשיב לא ויתר על זכותו לתבוע לאכיפת ההסדר	394
6. על-מנת לדחות תביעה בעניין זכות במקרקעין מחמת שיהוי, נדרשים טעמים כבדי משקל	395
7. לא התקיימו שני התנאים ההכרחיים להתגבשות טענת השיהוי	397
8. אין מקום להיעתר למחיקת התובענה על-הסף עקב שיהוי	398
9. חיוב בדמי שימוש	399
10. בהתקיים יחסי נאמנות, תביעת הנהנה כלפי הנאמן אינה מתיישנת	400
11. דיני שיהוי וזכות קניינית	402
12. טענת שיהוי בתביעה לביצוע בעין של מכירת מקרקעין	403
13. ויתור על זכות קניינית	404

14. ביטול הסכם שניתן לו תוקף של פסק-דין - דיירת מוגנת - שיהוי	406
15. מתן סעד מן הצדק בשנית - שיהוי	407
16. סילוק יד - זכות שבדין - לא תישמע טענת שיהוי	407
17. תביעה לסילוק יד בעלת אופי מיוחד הינה תביעת פינוי של בעל כלפי אשתו	409
18. תביעה לפינוי מושכר	410
19. הפסיקה הכירה בכך שמאזן הנוחות נוטה לעיתים קרובות לטובת בעל דין שמבקש שפינויו מדירת מגוריו יעוכב שכן מדובר בצעד קשה ובלתי-הפיך	421
20. אין לומר שפסק-דין המורה על-פינוי בעל דין מדירת מגוריו הוא פסק-דין שחלה עליו חזקת "עיכוב ביצוע אוטומטי"	424
21. מהראיות עולה כי הנתבע לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח קיומה של זכות בר-רשות ולו גם מכללא ובוודאי שלא קיומה של זכות בלתי-הדירה	428
22. הנתבעים אינם יכולים לטעון, מחד גיסא, כי חתמו על הסכם שכירות לפיו ניתנה להם זכות לשכור את הנכס עד שנת 2019, ומאידך גיסא לטעון כי, בניגוד להסכם, ניתנה להם זכות להתגורר בדירה לכל ימי חייהם	440
23. מכל מקום ועל-מנת ליצור רשות בלתי-הדירה על המחזיק להוכיח כי קיבל רשות מפורשת להשתמש במקרקעין וכן כי השקיע בהם השקעה ניכרת בהסכמת הבעלים	458
24. חובתם של בתי-המשפט ליתן יד למאבק רשויות הציבור גם אם בא במאוחר, מאוחר מאוד - לפינוי פולשים ממקרקעיהן	469
25. אין לראות בחלוף הזמן לכשעצמו, ביטוי של הסכמה ויצירת רישיון מכללא, אלא אם מצטרפות אליו נסיבות אחרות	474
26. רשות להשתמש במקרקעין יכול שתינתן בהיתר מפורש שניתן על-ידי הבעלים לאחר להחזיק בהם, אך יכול גם שתינתן מכוח התנהגות הבעלים ושתיקה ארוכת שנים מצידם	487
פרק ו': מיסים	499
1. קבלת ערעור על החלטת המחוזי לדחות תביעה הנוגעת להנפקת חשבוניות מס בגין שיהוי בהגשתה	499
2. במועד הגשת התובענה, התובענה בעניין מס השבח לא התיישנה 500	
3. כאשר השיהוי נובע מסיבות הקשורות בבעל הדין עצמו או בבא כוחו, כגון תקלה או טעות שניתן היה למנעה מבעוד מועד, הנכונות להאריך את המועד להגשת הערעור מצטמצמת	500

4. נראה כי סדרת העסקאות המתוארת תוכננה היטב כדי למזער את החבות במס - דבר שאין בו פסול. ואף אם התחכום האמור יובא בחשבון כנסיבה רלבנטית בהפעלת הסמכות לפי סעיף 107 (ככל שניתן להפעילה), לטעמי עדיין יש מקום להארכת המועד בשל מלכודת הזמנים המובנית בהוראת ההקלה. העוררים פנו למנהל בבקשה לתיקון שומת מס הרכישה תוך חמישה וחצי חודשים לאחר מכירת הדירה בדוסטרובסקי, ולא הייתי רואה בתקופה זו שיהוי השולל את זכאותם המהותית להטבת המס..... 501

5. באלו נסיבות על בית-המשפט לדון בטענת התיישנות כטענה מקדמית?..... 501

פרק ז': בית-דין שרעי - שיהוי..... 503

פרק ח': בנקאות..... 505

פרק ט': שונות..... 507

1. סימני מסחר - דוקטרינת השיהוי במשפט האזרחי מוגבלת למקרים חריגים ונדירים..... 507

2. בקשה לאישור פסק בוררות כפופה לכללי השיהוי, אך אינה מוגבלת בזמן ואינה מהווה תביעה שיש להחיל לגביה את תקופת התיישנות הרגילה..... 508

3. מחסום דיוני בשל שיהוי..... 510

4. שיהוי בתקיפת ההחלטה או בהכרזה על בטלותה..... 511

5. ההבחנה בין השיהוי המינהלי לשיהוי האזרחי..... 512

6. סבירות הליכי משמעת מבחינת עיתויים עומדת לבחינה מהיבט דיני השיהוי שמקורם במשפט הציבורי, ומדיני ההגנה מן הצדק, השאולים מן המשפט הפלילי..... 513

7. לעיתים שיהוי של ממש בהעלאת טענת הפסלות יהיה בו כדי לדחות את טענת הנאשם לפסלות בית-המשפט..... 515

8. השיהוי לא גרם נזק למשיבים..... 516

9. אין לראות שיהוי מצד המשיבים, שכן פנייתם לבית-המשפט היתה בתכוף לאחר שנודע להם על כוונת המערערת..... 517

10. אגודות שיתופיות - העקרונות החולשים על מניעות ושיהוי במשפט האזרחי..... 518

חלק ד': שיהוי במשפט הפלילי..... 521

שער א': כללי..... 521

פרק א': מבוא..... 521

פרק ב': הגנה מן הצדק - גלגולה של הלכה..... 523

פרק ג': שלושת השלבים לבחינת טענת ההגנה מן הצדק..... 533

פרק ד': הפרשנות המרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק..... 535

1. הטעמים המורים על מתן פרשנות מרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק, ועל החלתה על יסוד הטענה להפליה פסולה בהעמדה לדין.....	535
2. על הביקורת המינהלית בפלילים ודוקטרינת ההגנה מן הצדק....	536
3. היחס שבין שתי הדוקטרינות, נקודות הממשק ביניהן וגבולות גזרתן	537
4. סיכום ביניים - תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק במצבי מחדל ורשלנות מצד הרשות	538
שער ב': שיהוי בלתי-סביר בהגשת כתב האישום כעילה להגנה מן הצדק	539
פרק א': כללי	539
פרק ב': הגנה מן הצדק כמכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות וביטול כתב אישום	543
פרק ג': שיהוי בהגשת כתב האישום וגרימת נזק ראייתי	545
פרק ד': אכיפה בדרנית ושיהוי	549
חלק ה': הלכות בתי-המשפט	555
1. בקשת פסלות.....	555
2. בקשה להארכת מועד להישפט בגין הודעת קנס	555
3. המרכז לגביית חובות - הליכים כנגד החייב	556
4. התקנות החדשות מסמיכות אף הן את בית-המשפט להורות על תיקון כתב טענות בכל עת	556
5. תשלום הוצאות בשל השיהוי הרב והגשת הבקשה	557
6. בקשה להארכת מועד להישפט בגין עבירה של נהיגה במהירות מופרזת.....	557
7. הבקשה להארכת מועד להישפט הוגשה בשיהוי ניכר מהמועד בו ידע המבקש על הדו"ח.....	557
8. מאז האירוע ועד היום חלפו קרוב לשני עשורים	558
9. טעם מיוחד המצדיק הארכת המועד להגשת בקשת הביטול.....	558
10. תליית שלטים בניגוד לחוק	559
11. השיהוי הנטען אינו עומד "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".....	559
12. טענת השיהוי במשפט המינהלי	560
13. בקשה להארכת מועד להישפט	561
14. גזירת עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה - שיהוי בהגשת כתב האישום	561
15. מעשה עשוי	562
16. פיצוי בגין איחור במסירת דירה	562
17. הכרה באירוע כתבלה בשירות	563

563.....	18. שאלת השיהוי בעתירה מינהלית
564.....	19. בקשה לתיקון כתב הגנה
565.....	20. תביעה לקיום זכות במקרקעין
566.....	21. עילה נמשכת
566.....	22. העלאת טענת השיהוי נגועה בחוסר תום-לב מובהק
567.....	23. הוכחת קיומם של התנאים לקבלת טענת השיהוי
568.....	24. דחייתו של הליך משפטי מחמת שיהוי תיעשה רק במקרים חריגים
568.....	25. בקשה למתן צו מניעה זמני
569.....	26. קידום פרוייקט
570.....	27. קבלת תסקיר - מתן צווי הורות
570.....	28. שיהוי בהגשת כתב אישום